

23

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ-III, 134/1970

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1-30/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τήν γεωργίαν ἢ μόνον εις τήν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τήν γεωργίαν καί τήν κτηνοτροφίαν ;

..... Ἔς... ὀφθαλμοσκοπία.....

2) Οί τεχνίται (δηλ. οί βιοτέχναι) ἀσχολούνται ἐν παρέργῳ καί εις τήν γεωργίαν ;

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοί ἐργάζοντο εις αὐτά ; καί ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μέ ὀλόκληρον τήν οἰκογένειάν των ;

... Δέν... ὑ.π.ν.ρ.χ.ν... τείματα... κτήματα... ..

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὔτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασκατόροι κλπ.)

Ποία ἦτο ἡ κοινωνική των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρήμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. δια τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὔτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καί γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εις χρήμα ἢ εις εἶδος ;

... Αἰδεῖται... ὀφθαλμοσκοπία... ἔκτακτος... ἔς... τὰ... ..

... Πρὸ... χ.ν.ρ.ν... ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καί δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

Ὅχι !

6) α) Οί νέοι καί αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... ἐπὶ... ἔς... ἔκτακτος... πρὸ... καί... ..

... Χωρία... (π.χ... Χώρα, Γαργαλιάνους, Ἀρπυγιάδα) ..

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. Ναι... ἢ ὡς τεχνίται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροί) κλπ. ;

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

... με ζωϊκὴν κόπρον... θάμνων, Αἰ. β. π. π. -
... βλάζων... ὄχλων... καὶ... ἰσθίων...

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 76... 1940

ε'. Ἐκ τὸς πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 76... 1950

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκεύαζε τὸ ἄροτρον αὐτὸ ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

... Αἰ. β. π. π. ... ἑλάνθης ... ΕΥΤΕΝΕΣ.
... ὅς... τὸ... πρό χειρὸν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτροῦ με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1.....	4.....	7.....	10.....
2.....	5.....	8.....	
3.....	6.....	9.....	

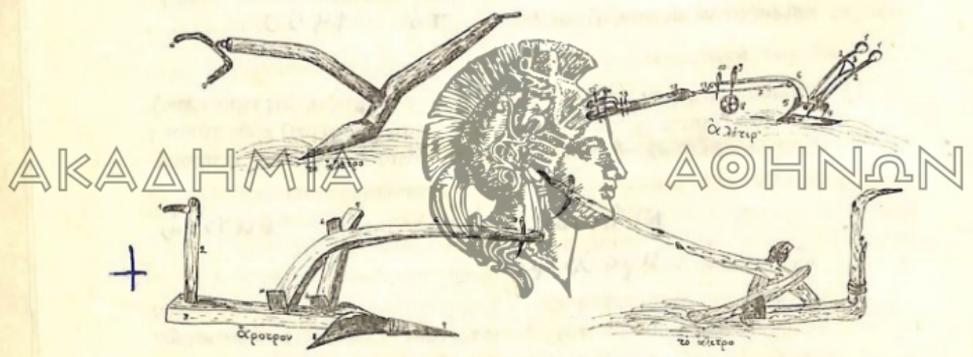
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... ἄν... ἔδινε... ὅς... ἔτι...
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 76... 1950

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....[?]αχι.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ?[?]Από...[?]Τό...[?]1960.....

στ. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει), τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον [?]Ο...[?]μαθεις...[?]ξ.π.ρ.ζου.
[?]ζο...[?]181κόν...[?]Του.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφορὰ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ἰδίῳ... διὰ... ὄψιν... τῶν... χωραφῶν... ὕνι.

... χωραφῶν... ..

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

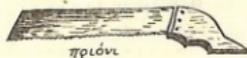
ἕκῃν... ἕως τοῦ... πρὸ χειρῶν... ..

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξυλοῦ ἢ σιδηροῦ, ἢ κ. ἕ. κ.

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)

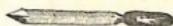
.. πριόνι... Ἀρίδι... Ἀρνάρι... Σκεπάρνι... ..

πριόνι

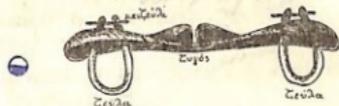
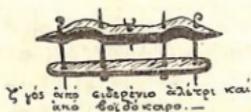

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... **Βόες... ἐναντιοχειρ... πρὸ καὶ πίσω**
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; **τὸ 1920 Δ. Δ. ο.**
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; **εἶναι**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῖλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **εἰς κίων** **εἰς τὸ** **πρὸ χειρῶν** ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

εἰς τὸ πρὸ χειρῶν

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὅποιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού : λοῦρα, κουλλούρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτόν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

εἰς τὸ πρὸ χειρῶν

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; **εἰς τὸ ξιγίζμα**

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῆ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

..... Δέν. ζινεζαί. μὲ ἐν ζῶον. τ.ό.
 ὁ.ρ. ζωφ.α.....

ζ. Ἄροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. Ὁ ἐν Ἑλλάδι. ἰδιανότητων.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

..... Ἔκτε.ν.μ. περιγραφή. τ.ό. πρό. χήρον.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

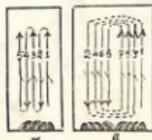
..... μὲ ἐχοινί. πω. ἔχει δεθῆ. εἰς κέρατα.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

..... 2 χιλ. φ. α. (α)

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

..... 7' 0" χ. β.

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωμάτων σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, στασιές, μεσοφάδες κ.λ.π.) ;

..... μὲ ... 6 πορτές

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; μὲ αὐλακίαν ;

..... μὲ ... αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

..... ? ἐ δὴν δὲν ... σκαπάνη αὐτὴ ... ἢ ... βουλὴ θειῶν ...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

..... Πλαγίως

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Πρὸ... τῶν... σπορῶν... ἐξ... 201.*
Ἐν... τῶν... Ὀκτωβρίου... καὶ... τῶν... Νοεμβρίου.
Συντερο... ὀργωμάτων... καὶ... σπορῶν...

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τὸ... Ἰανουάριον... ὀργωμάτων... καὶ... τῶν... Μαρτίου... ἑξαμήνου... (καλλιέργειαν... καὶ... Παλιὰ... ἕως... 1905)

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐν... ἔτος...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Ἄνω... διὰ... 2α... ἀμνηστιακῶν... καὶ... ἔν... διὰ... 1α... κηπευτικῶν... καὶ... ἀμνηστιακῶν ψυχανθῶν... Ὀκτωβρίου, καὶ... κηπευτικῶν Ἰανουαρίου.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

Τὸ... δισάκι...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

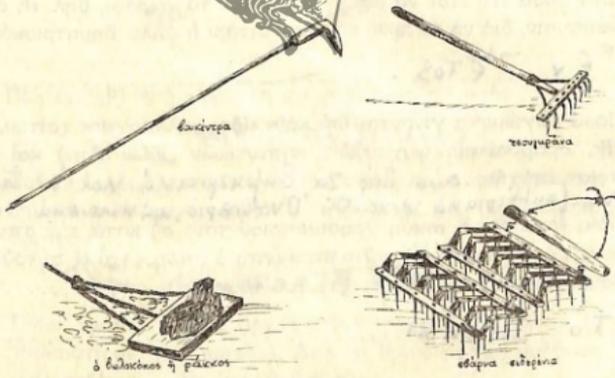
μα ή τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
φοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον;

.. Μ.Σ. .. ρ.ι.αν. .. ρ.ά.β.δον. .. ε.ιδ.ε.ρ.έ.ν.ι.αν. .. ε.ν.θ.ε.ῖ.αν.ι.

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); .. Γ.ι.ν.α.ῖ.αι. .. ρ.ι.ε. .. ζ.ή.ν. .. τ.ά.π.α.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργανθῆ (μὲ σκαλίδα,
τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφῆ ἑκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

Δ.έν. .. ρ.ι.ν.ῖ.αι. .. χ.ρ.ῆ.θ.ι.ς. (.. β.ου.κ.έν.τ.ρ.α.ς.) καὶ
.. τ.β.ου.κ.έν.τ.ρ.α.ς. .. ὀ.ρ.α.ζ.ι. .. ρ.ο.ζ. .. ε.δ.α.ψ.α.ς. .. ε.ν.θ.ε.ῖ.αι. .. ἰ.σ.τ.ρ.ι.κ.ῶ.ς.

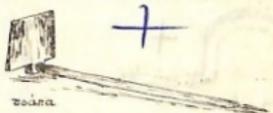
γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου και παραθέσατε ίχνογράφημα ή φωτογραφίαν)

1) Καμάρια 2) Τσίπης

+

+

6) Ποια πρόσωπα βοηθούν τον ζευγολάτην (ή ζευγάν)εις το ὄργωμα και πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς και αἱ ἐργασίαι που ἐκτελοῦν

Ο. ὁδόν.

7) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διά τήν σποράν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά και ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Τ.α. παλιεμένα εἶς τὰ ὄσπρια ὀδόν.
 Σινεταῖ... ὠδόν... ἄλλῃ καλλιέργεια ἄλλου
 ψευδῶ

8) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ή καλλιεργοῦνται) διά τροφάς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Τ.α... παλιεμένα... ὄσπρια... διαί... τριφύλλι...
 παλιεμένα... (5-6-7... χρόνια)

9) Πῶς ἐγένετο πρό τοῦ 1920 (ή σήμερα) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἔσπερνοντο ἡ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἡ πρασιές (βραγιές) και ἄλλως.

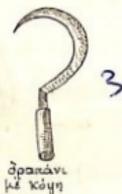
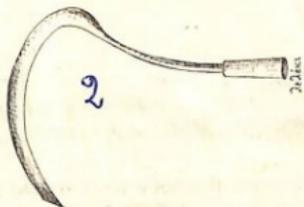
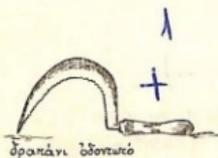
ἔφυτεύοντο εἰς αὐλάκια

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα και ἰχνογράφημα ἡ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 με Τ.ό... δρεπάνι... (1).....

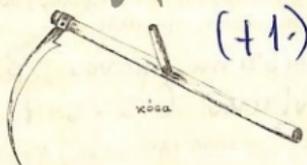

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἔπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Τὸ... ἴστω... εἶναι... πορὶ... Ἑξνοηρησι.κ.ό.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). με.. δρέπανα.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ὀχι... ὀμαλή... εἶναι... ὀμαλή... ζήν...
 κατωτέρω... (1).....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ἡ... χειρολαβή... ἦτο... ξύλινος... ὀ... ὀμαλή...
 ζήτος... ἦτο... ξύλινος... ἦν... ζήτος... κάμψος...
 παῦ εἶναι ὀδοντωτός.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές.

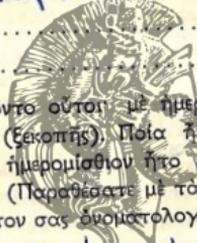
Θε.ρο.ν.ί.εσ.

γ. Οί θεριστάι.

1) Ποίοι θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπήρχον (ή ύπάρχουν)
 θεριστάι, οί όποιοι ήρχοντο ώς έπαγγελματίαι δι' αυτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποίον ;

Άνδ.ρω. και. γυν.οψ. κ.εσ.

2) Πώς ήμειβοντο ούτοι με ήμερομισθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 αποκοπήν (εξκοπήν). Ποία ήτο ή άμοιβή εις χρέμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομισθιον ήτο μετά παροχής φαγητού ή άνευ
 φαγητού ; (Παραθέσατε με τάς πληροφορίας και την σχετικήν
 εις τόν τόπον σας ένομοτολογίαν)

Ταί. παι.οί. χρόν.ι.α. 3. τα. ή. ε.φοι.β. ή. ε.δ.
 ε.δ.ος. η.ε.ζ.α. ε.α.ζ.η.ζ.ω. τ.ώ.ρ.α. ε.ε. κ.ρή.ρ.α.
 η.ε.ζ.α. ε.α.ζ.η.ζ.ω.

3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τάς χείρας πρός προφύ-
 λαξιν, ίδια τής άριστερᾶς, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 την έναρξιν τής έργασίας την πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις την μέσην τοῦ σώματος δια νά μη αισθάνωνται
 κόπωσην (δηλ. νά μη πονή ή μέση των) ;

οχι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Πότε... δὲν... ἤρχιζον... Τρίτην...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

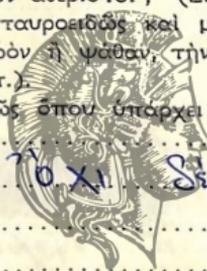
Ἦ οὐχι...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένου ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

Ἦ ἐδῶ... Ἦ οὐχι... δὲν... βίνετα... αὐτὸ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

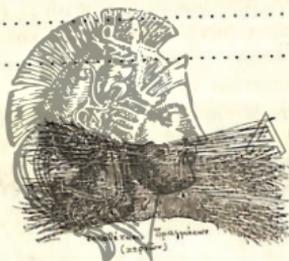
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερος ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἦ ἀμέσως... καὶ... ὅμην... ἔην... Σιάρκειαν... ἔην... ἢ ἔρα...

- 2) Πώς γίνεται το δεμάτιασμα ; Ποίος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποίος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελουσοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ... δεμάτιασμα... ἔδενε... ἡ δὲ... ἡ δὲ...
 χερσὶ (ἡ δὲ... ἡ δὲ...)
 καὶ... ἡ δὲ... ἡ δὲ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Πρωτοβόριν... ἡ δὲ... χωρὰ...
 ἡ δὲ... ἡ δὲ...
 ἡ δὲ... ἡ δὲ... ἡ δὲ...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

Ἀπὸ τὸ 1945 ἡ σπορά γίνεται...
ἐν... κλίματι... φθ.ν.α.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμῆλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ ἀρότρον, μὲ ἀρότρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Ἡ ἐξαγωγή... γίνεται φέ... σὺν...
ἐκ... κ.π.α.ν. κ.α.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίξτετο πρᾶσιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον). Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἢ κοπή, ἢ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ... Τὰ... ποι.φ.α.α...

Χρόνια... φέ... ἄ.χ.ρ.ο... τὰ... τ.ω.ρ.ι.ν.ά... φέ... τριφύλλι.
Ἡ... κοπή... φέ... δρέπανον, ἢ ξήρανσις... φέ... ἐν... ἴσο
καὶ... ἢ... φύλαξις... ἐν... τῶν... ἐπιπέδων
ἐν... β.κ.η.φ.α. (δ.ε. φ.α.ρ.ι.τῶν...)... κ.α.β.δ.α.υ.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Τὸν... μαίαν, φέ... δρέπανον...
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) $\frac{1}{2}$... Ξήραν βιβλ... Σίνελα... θαν. ζών. ήφο
 ... και... ζβ... δε βιβλ... φρέ... ζύμνα... και βόλι... και
 ... β.ρ.φ.οι... λ.ε.π.ζά:.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δωματίων πρὸς άλωνισμόν. Συνεκentrώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

..... εἰς... ζβ... α.φ.ν.ν.ι.....

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος οὗτοι τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δωματία. Εἰς τίνος τόπου λαγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κτλ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

..... θε.μ.ν.οι. (τοσο.δ.ε.τ.γ.β.ι.ς... εἰς. σῶρον):

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι;

..... και... ζβ... α.φ.ν.ν.ι.....

4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

..... ἔξω... ζβ... χωρίων... και.ν.ζα.
 ζβ... και.φ.α.τα.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

..... Ἔς ... ἡ. ἰ. ο. ω. ... εἰ κοχ. ἔ. ν. εἰ. ο. ω.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

? Ἀ. π. ὀ. ... τ. ὀ. ν. ... ? ἰ. ὀ. ἡ. ο. ... ? ἔ. ω. ... τ. ὀ. ν. ... ἂ. ὀ. ἡ. ο. ω. ἂ. τ. ο.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματᾶλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

..... Μ. Ε. Τ. Ρ. ἄ. ἡ. ν. ο. ω. ... ἡ. ἰ. ... ἡ. ἰ. ἡ. ο. ω. ... ? ὀ. χ. ἰ.

..... ἡ. ἰ. ἡ. ὀ. ἡ. ἡ. ἡ. ... Δ. ἰ. ὀ. ἡ. ὀ. ἡ. ἡ. ἡ. ἡ. ...

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματᾶλωνο) ; καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)

..... Δ. ἔ. ν. ... ἔ. π. ἄ. ρ. χ. ο. ν. ... χ. ω. ρ. α. τ. ἄ. ἡ. ν. ο. ω. ἂ. τ. ο.

..... ἡ. ἰ. ἡ. ὀ. ἡ. ἡ. ἡ. ... κ. ὀ. β. ο. ν. ... τ. ὀ. ἡ. ... χ. ὀ. ρ. τ. α. ... καὶ ...

..... χ. ρ. ἰ. ἡ. ο. ω. ... ἡ. ἰ. ... ἂ. ὀ. β. ο. ν. ἡ. ὀ. ἡ. (κ. ὀ. β. ο. ρ. ο. s. ἂ. ο. ω. ν.)

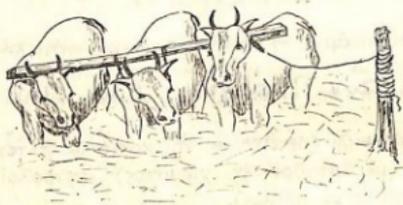
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

..... ? ὀ. χ. ἰ.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Το ποτε θοώνεται... περίξ... ζών... 6.τηξε ρών...
...έ.ρ.θ.ι.η...
.....
.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

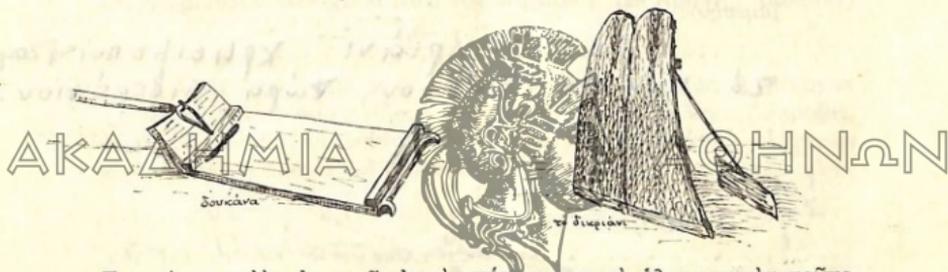
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ἕξιμος στύλος, ἴσους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δαυκάνη, βαυκαὺν κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου εξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἀκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἐρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Αἰά... ζῶ... χρη.βι.φο.ρο.ι.ή.β.ε.ω... ε.φ.θ.ω.ν...
.....
.....
.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
 μέ... β. π. ο. ν. ι... ἀπ. ο... ζ. ε... ζ. α. ι. φ. ο... καὶ... δ. ε. φ. ε. ν. α
 β. τ. ο... β. τ. η. δ. ε. ρ. ο... φ. ε... εἰ. φ. ο. δ. α

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βλώσσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήσεις διαστάσεις. Ἐκ τῆς ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγυνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;.....

Α. ο. ν. κ. α. ν. α... δ. ε. ν... εἰ. φ. ο. ρ. χ. ε. ι... εἰ. φ. ο. δ. α
 ν. ι. β. ο. ν. τ. α. ι... φ. ε... ζ. α... εἰ. φ. ο. δ. α

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλώνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

? Ἀρχίζει... ἀπὸ... τῆς... 5.30 π.μ. ... καὶ...
... διακόπτεται... ὅπου... 7.30 μ.μ.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

... τὸ... δουκράνι... χρησιμεύει...
... πρῶτον... ἔργον... εἰς... κίον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

δουκράν ἢ διχάλι

ΑΘΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκότους στάχους ;

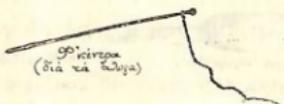
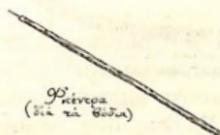
Ναί

14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπετε κατωτέρω εἰκόνα).

... Αἰὶ... τὰ... εἰς... β.ι.τ.β.α.

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλωματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιου. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν

..... μιαν... ζήν... ή φ. ή ρ. αν.

- 16) Πώς λέγονται οί άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχισθοϋν δια ή άποχωρισθοϋν τή άχυρα από τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

.....

- 17) Ποιοί άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια ή του ζῶα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν ακόμη) είδικοί άλωνιστά (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τσαπάνηδες, καλούμενοι άλωνιστά και άγωγιάτες), οι όποιοί είχαν βοδία ή αλογα και ανέλαμβάνου τόν άλωνισμόν

..... οί... 'ιδιοι... οι... ζῶα... ρ. ρ. α. ή... ή... ζῶα... 'ιδικά... αν... ζῶα...

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζῶα και με άλωνιστικόν έργαλειον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμοϋ του καρπού από τους στάχυς' π.χ. τή κοπάνιαμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

..... 'όχι.

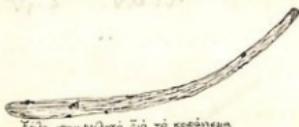
- 19) 'Ο κόπανος οϋτος πώς έλέγετο' εκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τή σχήμά του ;

.....

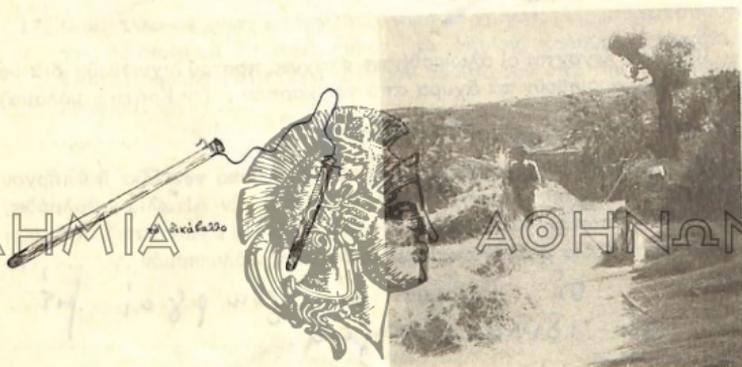
- 20) Το κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλός

Ξίλο κομμιμένο διὰ τὸ κοπάνισμα μικρῶν σιμῶν δημητριακῶν...

Ἐπὶ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;

..... εἰς... ἐξήνιστο... καὶ ἀνιῶτα.....

- 21) Ποῦ ἐποπθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

..... Δ. ε ν γ. ι ν σ ζ ω ι κ ρ η ν ι β ρ θ

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

..... ᾠ δ χ ι

23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) 1960. Τὴν ἔχει ἡ ἐπιχώριος κοινότης. Ἐπιχώριος κοινότης ἀλωνιστικῆς μηχανῆς, ἐπιχώριος κοινότης ἀλωνιστικῆς μηχανῆς, ἐπιχώριος κοινότης ἀλωνιστικῆς μηχανῆς.

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

..... Α ι κ ρ ι ᾶ ν ι Γ κ χ ρ θ (2)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἰ. ε. χ. σ. ι. β. κ. ἑ. ρ. α. β. γ. ρ. ο. ρ. ο. φ. ο. ν. Δ. ε. ν. καρφών
ν. σ. ρ. α. ι. ρ. ι. ο. σ. τ. ε.

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

... κ. ε. ρ. ο. ρ. ο. φ. ο. ν. ι. ρ. ι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) αὐδρας, γυναικᾶ εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῆ;

Ἰ. α. ν. δ. ρ. α. ι.

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται: κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῆ ὁ σίτος κλπ;

Ἰ. δ. ρ. α. β. γ. α. ι. ν. ο. ν. κ. ε. ρ. ο. κ. ρ. ἰ. ο. ρ. ο. ε. -
ρ. ο. ν. ι. β. ρ. α.

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

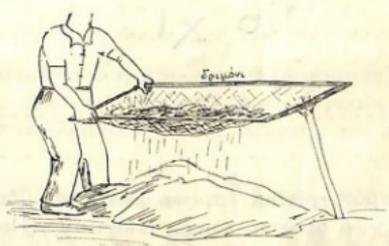
..... Δέν. φίνερα ? εδω.....
.....
.....

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (άνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

..... Δέν. φίνου. κ.ό.β.π.α.....
.....
.....

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ άνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἑλλαιῶν μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

^γ ο χι

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρὸν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

ΕΠΙΣ. ΕΝΩΡΕΩΝ. ΜΕΣ Τὸ ΦΕΒΡ. 21. 0 ΧΙ. —

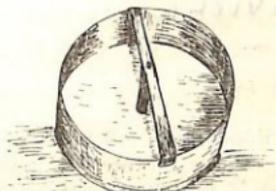
- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

^γ ο χι

γ'.1) Ποία ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

7) Η ζω... ὁ... δεκαεβδμή... 6 τὸ... ἀ... νι... καὶ... ἔ... π... ρ...
 τὸ... 10%... μι... θ... δ... ρ... ἐ... ν... ο... κου... ρ... μ... ῥ...
 6 τὸ... ἐ... ρ... ἄ... ν... κ... ῥ... ο... :

μυσοκοίτη

κούπελος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

... τὸ... ῥ... ζ... τ... ο... δ... ο... κ... ῥ... ο...
 ... ῥ... κ... ῥ... ο... κ... ῥ... ο...
 ... ῥ... κ... ῥ... ο... κ... ῥ... ο...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

... ῥ... ζ... τ... ο... δ... ο... κ... ῥ... ο...
 ... ῥ... κ... ῥ... ο... κ... ῥ... ο...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; εἰς... ζὲν... ἀχωρῶν...
ἔν τῷ ζῶν... χωρῶν...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἄλώνισμα ; ...

... μετὰ τὸ εἰμίναρι...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

... ὀχι...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσειται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποσόν χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

... Τῆν... εἰσέρων... 23... Ἰουνίου...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

... τὸ βράδυ καὶ εἰς ζῆν... κεντρικῶν...
... ὀδὸν καὶ... ημερῶν... χωρῶν...

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;....

Παιδιά

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ;.....

Τά Παιδιά... και... Χρησιμοποιούν...

εί χυρά...

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Φτιάχνουν... θωρούς... ες... εχύρων... ήλικούς

και... ες... διαβήματα... 5-6... ήλικών:

και... τούς... ηδούν... τούς... παιδιών:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερώς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Ἰ. Ἀ. χυρᾶ
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἰ. ὅ. χ. 1
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ποιογραφικά στοιχεία χωρίων Παλαιού Ποντίου
(Αλμυκοντούσι) Έπορχίας Τριφυλίας Νομού Μεσση-
νίας.

1) Αι περὶ χαί τῶν επορῶν καὶ τῶν βοκνῶν ποιήσεων
ἐναρτήθουντο κατ' ἔτος. Δηλαδή τὰ ἤματα διὰ
επορῶν τὸ ἕνα ἔτος καὶ τὸ ἕτερον ἔτος τὸ ἄλλο
ἤματα διὰ βοκνῶν ποιήσεων.

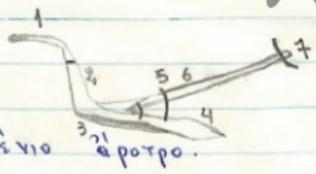
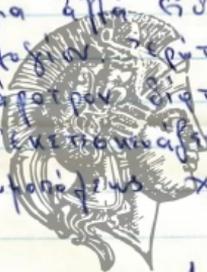
Αἱ ἄγροσι καὶ περὶ χαί ἀνήκον εἰς τοὺς χωρικοὺς.

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο ἔρχεται ἔπορχικῶς διὰ τὸ θέρμερον
καὶ ἔβαν ἔνδοσι. Ἄβαν γυναῖκες καὶ ἡ ἀφαιρῆ
τῶν ἕτοι ὄχι χρεῖα ἔπειτα εἶδος.

Σελῆς 3 ἔρωτηματα καὶ ἐρωτησὶς (ε) 1

Ἐχρησιμοποιοῦτο ἄριστον εἶδος εἰς ἀπαντα τὰ
ἐπιτηδεύματα τοῦτο ἐκτελεσθέντος ἀπὸ τῶν χωρικῶν
τῶν γειτονικῶν κωμόνων χωρίων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

(Fig. 1) Σιδερένιο ἄροτρο.

- 1 - χροῦφι.
- 2 - Ἄλτετροπόδα.
- 3 - ἄροτρο
- 4 - ὕψι
- 5 - Σπάθη
- 6 - Σταθῆρι
- 7 - Κλειδί.

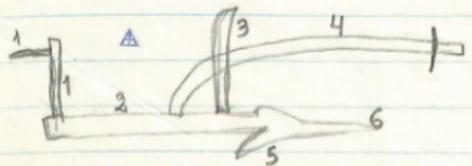

Fig. 2 Ἐύψινο παλαιὸν ἄροτρο.

- 1 - χροῦφι.
- 2 - Ἄλτετροπόδα.
- 3 - Σταθῆρι.
- 4 - Σπάθη.
- 5 - ἄροτρο
- 6 - ὕψι.

Η Σύγκλητος του Σχολείου εφένισε από την 10-1-70 έως
την 30-1-70.

Συζητήσις Ἀρβανίου Γνώστου Διδάκτου / Θεσίου
Αμφικύβου Σχολείου Παλαιού Λαυραίου.

Πηλοποριόδου. Μαρίνου Μαρίνου (ἔτων 63 ἡτάοι-
κος Παλαιού Λαυραίου Τριφυλίας) τοῦ Αμφικύβου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ